

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

РОЗ'ЯСНЕННЯ

від 22 03 2022 року

№ 150

щодо особливостей проходження служби державними службовцями, які виїхали за кордон після введення воєнного стану в Україні

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 13 Закону України «Про державну службу» (далі – Закон) НАДС роз'яснює.

З початком вторгнення російських військ на територію України та розгортання бойових дій на обширній території країни, значна кількість громадян була вимушена залишати свої домівки та шукати більш безпечні місця перебування, у тому числі і за кордоном. Серед громадян, які виїхали за межі України також є і державні службовці.

Іноземні держави прагнуть допомогти українцям та надають їм притулок. Європейська Рада 04 березня 2022 року прийняла рішення щодо прийому переміщених осіб відповідно до пункту 1 статті 5 Директиви Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту. З цього ж дня громадяни України мають можливість подати заяву до відповідних державних органів країни перебування на отримання дозволу на проживання. Чимало європейських країн, зокрема Польща та Німеччина, вносять зміни до національного законодавства і дозволяють громадянам України та громадянам третіх країн легально в'їжджати та перебувати на їх території у зв'язку із воєнними діями за спрощеними процедурами.

Це надає можливість громадянам України у різний спосіб користуватись правом на тимчасовий захист, зокрема звернутися для отримання дозволу на проживання, а також з проханням про притулок у країні перебування. Останнє означає оформлення статусу біженця.

Статус біженця – це правовий інститут, створений з метою надання захисту і допомоги людям, яким загрожує небезпека в їхніх країнах проживання. Особи, що шукають притулок, (біженці) мають ряд прав, які закріплені в Конвенції про статус біженців (Женевська конвенція 1951 року) та національному законодавстві кожної країни. Зазвичай, це право залишатися в країні, право на отримання житла і соціальної допомоги, право на участь в інтеграційних програмах, навчання, роботу і возз'єднання сім'ї.

Звертаємо увагу, що процедура розгляду заяви про притулок є тривалою та часто затягується на багато місяців. Також виїзд громадянина України за кордон з метою тимчасового захисту і навіть подання ним звернення з проханням про притулок ще не означає, що такі особи набули статус біженців або змінили громадянство.

Як НАДС повідомляло раніше у своїх роз'ясненнях, зокрема від 04 березня 2022 року № 149, функціонування державних органів та режим роботи їх

працівників має бути організований з огляду на безпекову ситуацію у конкретному регіоні. Державні службовці, у тому числі ті, які виїхали за кордон з метою тимчасового захисту, незважаючи на підстави перебування в іншій країні (перебування на підставі візи; в'їзд в країну без візи і перебування в іноземній країні протягом 90 днів без дозволу на проживання; отримання дозволу на проживання з метою надання тимчасового захисту; подання звернення з проханням про притулок та набуття статусу біженця у подальшому тощо) можуть діяти наступними способами:

виконувати завдання за посадою за межами адміністративної будівлі державного органу (працювати дистанційно) у випадках та порядку, передбаченому Типовими правилами внутрішнього службового розпорядку, затвердженими наказом НАДС від 03 березня 2016 року № 50, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 березня 2016 року за № 457/28587, та Правилами внутрішнього службового розпорядку відповідного державного органу (за ініціативою державного службовця і згодою його безпосереднього керівника та керівника самостійного структурного підрозділу (за наявності), якщо такі завдання можуть виконуватись за межами відповідного державного органу згідно з умовами, передбаченими згаданими правилами внутрішнього службового розпорядку). Окремо зауважуємо, що згідно зі статтею 60² Кодексу законів про працю України, у разі запровадження дистанційної роботи працівник самостійно визначає робоче місце та несе відповідальність за забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на ньому. З метою усунення сумнівів щодо можливості державним службовцям у цей період працювати дистанційно за межами України та більш чіткого нормативного врегулювання питання наказом НАДС від 17 березня 2022 року № 20-22, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18 березня 2022 року за № 339/37675, внесено зміни до згаданих Типових правил, які набрали чинності 22 березня 2022 року. Відповідно до цих змін державний службовець може виконувати завдання за посадою за межами адміністративної будівлі державного органу, в тому числі за кордоном на період дії воєнного або надзвичайного стану в Україні чи в її окремих регіонах, та протягом 10 днів після припинення або скасування такого стану. Зауважуємо, що при цьому час виконання державним службовцем завдань за посадою за межами адміністративної будівлі державного органу обліковується як робочий час;

не виконувати завдання за посадою у разі оголошення простою для державних службовців або структурних підрозділів, у яких вони працюють, відповідно до законодавства про працю та у разі дозволу керівника державного органу не перебувати за основним місцем роботи до закінчення простою. Тривалість простою, необхідність перебування під час простою на робочому місці, порядок оплати часу простою рекомендуємо одразу визначати наказом керівника державного органу. Час простою обліковується шляхом проставлення в таблиці обліку робочого часу відмітки «П»;

перебувати у відпустках різних видів (оплачуваних і неоплачуваних). Звертаємо увагу, що більшість видів відпусток потребують згоди обох сторін (державного службовця та керівника державної служби), водночас певні види відпусток повинні надаватись державним службовцям в обов'язковому порядку за їх заявою. Час перебування у відпустках обліковується шляхом проставлення в таблиці обліку робочого часу відміток, що відповідають певним видам відпусток.

Звертаємо увагу, що державні службовці, у тому числі ті, що виїхали за кордон з метою тимчасового захисту під час дії воєнного стану, повинні діяти

відповідно до визначеного режиму роботи державного органу, в якому вони працюють:

- у разі відновлення роботи державного органу у нормальному режимі або переходу на дистанційну роботу під час дії воєнного стану, державні службовці можуть знаходитись за кордоном перебуваючи у відпустці або виконуючи завдання за посадою за межами адміністративної будівлі державного органу (дистанційно);

- у разі оголошення простою у роботі державного органу, його окремих структурних підрозділів або працівників, відповідні державні службовці можуть перебувати за кордоном не виконуючи завдання за посадою до завершення такого простою.

Нагадуємо, що державним службовцям окрім інших видів відпусток також може надаватися відпустка без збереження заробітної плати на період карантину, що передбачена частиною третьою статті 26 Закону України «Про відпустки».

Додатково інформуємо, що подання державним службовцем, який виїхав за межі України, звернення з проханням про притулок, а також задоволення такого звернення та набуття статусу біженця, не впливає на його статус державного службовця. У зв'язку з цим не виникає обмежень щодо проходження державної служби. Припинення державної служби у разі втрати державним службовцем права на державну службу або його обмеження відбувається у разі настання обставин, передбачених статтею 84 Закону України «Про державну службу».

Оскільки особа, яка отримала статус біженця відповідно до згаданої Конвенції про статус біженців набуває право на працевлаштування у країні перебування, звертаємо увагу, що відповідно до пункту 1 частини першої статті 25 Закону України «Про запобігання корупції» державним службовцям забороняється займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

Водночас варто зауважити, що після стабілізації безпекової ситуації у відповідному регіоні та переходу державного органу до нормального режиму роботи державному службовцю, який виїхав за межі України, слід обрати один із наступних варіантів:

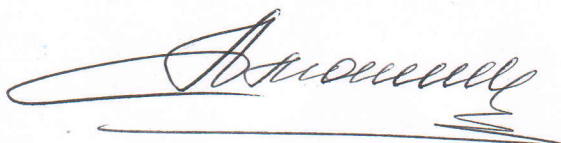
- повернутись до України та приступити до роботи на визначеному робочому місці;

- у передбаченому порядку виконувати завдання за посадою за межами адміністративної будівлі державного органу (дистанційно), у тому числі продовжуючи перебувати за межами України;

- оформити свою відсутність на робочому місці шляхом перебування у відповідній відпустці, на яку він/вона має право, у тому числі продовжуючи перебувати за межами України.

У іншому разі невихід державного службовця на роботу має обліковуватись та може стати підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності відповідно до законодавства.

Голова

Наталія АЛЮШИНА